Syyttäjälaitos 25.2.2025 SY/520/2025

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Syyttäjälaitoksen lausunto, 25.2.2025, SY/520/2025
Viite: lakivaliokunnan lausuntopyyntö 20.2.2025

Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esitykseen (HE 5/2025 vp) eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Syyttäjälaitoksen lausuntoa yllä otsikossa mainitussa asiassa.

Lausuntonaan Syyttäjälaitos toteaa seuraavaa.

Esitetyillä lain muutoksilla kokonaisvaltaisesti yhtenäistetään ja selkeytetään rikosoikeudellisten saatavien täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä. Tälle uudistukselle on esityksessä selostettu hyvät ja kannatettavat perusteet.

Syyttäjälaitoksen oman toiminnan kannalta täytäntöönpanossa on kysymys ennen muuta sakon muuntorangaistuksen määräämistä koskevista säännöksistä. Tätä koskevat mahdolliset muutosesitykset on kuitenkin eriytetty myöhemmin annettavaan toiseen hallituksen esitykseen (HE s. 12).

Esityksessä esitetään rangaistusvaatimuksesta luopumista (s. 33–34, 47). Tämä tarkoittaisi noin 400 sakkoasian asian siirtymistä summaarisesta menettelystä tavanomaiseen rikosprosessiin. Tällä on syyttäjiä lisätyöllistävä vaikutus.

Syyttäjälaitos kuitenkin yhtyy siihen esityksen perusteluun, että rikosprosessin selkeys puoltaa rangaistusvaatimusmenettelystä luopumista.

Esityksen mukaan (s. 49) hankkeen toisessa vaiheessa esitettävä päihdetutkimuskustannusten määrääminen sakkomenettelyssä vähentäisi syyttäjien työmäärää, kun näitä koskevia rikosasioita voitaisiin käsitellä sakkomenettelyssä tuomioistuinkäsittelyn sijaan. Asian valmisteluvaiheessa on laskettu tämän tarkoittavan noin 200 rikosasiaa, mikä käy ilmi asian valmisteluvaiheessa lausunnolla olleesta työryhmämietinnöstä (VN_ 10633_2021 s. 74, linkki asiakirjaan tämän HE s. 12). Nämä uudistukset eivät siten kumuloisi toistensa resurssivaikutuksia. Esityksen mukaan nyt ehdotetut lainmuutokset voidaan sen vaikutuksista huolimatta toteuttaa valtion talousarvion ja valtiontalouden kehyksiin varattujen määrärahojen puitteissa. Muutoksesta aiheutuu laskennallista vuosittaista henkilöstökustannusten lisäystä syyttäjille arviolta enintään noin 110 000 euroa. Tätä ei pidetä esityksessä Syyttäjälaitoksen toiminnan näkökulmasta olennaisena (s. 50).

Kuten edellä on todettu, Syyttäjälaitos kannattaa esitystä sen taloudellisista vaikutuksista huolimatta.

Yleisemmin on kuitenkin todettava, että Syyttäjälaitoksen kyky hoitaa yhä vaativammaksi muuttuvia rikosasioita ja yksittäin erilaisilla pienillä lainmuutoksilla lisääntyviä tehtäviään olemassa olevan ”talousarvion puitteissa” on huomattavasti heikentynyt siitä, mitä se on joskus ollut. Tällä hetkellä vielä tosin epävarman ennusteen mukaan Syyttäjälaitokselle tulee tänä vuonna yli 100.000 rikosasiaa ratkaistavaksi, kun saapuneiden asioiden määrä viimevuonna oli alle 90.000 asiaa. Määrään vaikuttanee sekin, jos esitutkintaviranomaisen tutkintaresursseja lisätään, mutta myöhemmän rikosketjun ei. Syyttäjälaitoksen työtilanne on tunnetusti jo nyt erittäin ruuhkautunut. Lakivaliokunta on jo aiemmin lausunut huolensa oikeushallinnon resurssien riittävyydestä hoitaa tehtäviään. Kun vaikuttaa yhä ilmeisemmältä, ettei tarvittavia resursseja nykymuotoisen rikosprosessin ylläpitoon

koskaan saada, kiinnittyy huomio siihen, olisiko itse prosessissa jotain sellaista, josta voitaisiin luopua tai muuttaa kenenkään oikeusturvan siitä liikaa kärsimättä.

Ari-Pekka Koivisto
Valtakunnansyyttäjä

Mikko Männikkö
Valtionsyyttäjä

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Mikko Männikkö
Valtionsyyttäjä
Syyttäjälaitos
mikko.mannikko@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Ari-Pekka Koivisto
Valtakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
ari-pekka.koivisto@oikeus.fi